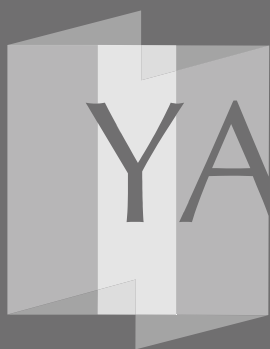


Bibliotēku darbinieku kompetences pakalpojumu sniegšanā jauniešiem

2017



YALSA

Young Adult Library Services Association
www.ala.org/yalsa

Par YALSA

Jauniešu bibliotēku pakalpojumu asociācijas (*Young Adult Library Services Association, YALSA*) misija ir palīdzēt bibliotēku darbiniekiem mazināt problēmas, ar kurām saskaras jaunieši, un palīdzēt visiem jauniešiem — īpaši tiem, kuriem ir vislielākās vajadzības, — ceļā uz veiksmīgu un piepildītu dzīvi. YALSA ir vairāk nekā 4800 biedru, kas strādā visu veidu bibliotēkās ASV un citās valstīs. YALSA ir Amerikas bibliotēku asociācijas nodaļa, bezpeļņas organizācija, kuras galvenā mītne atrodas Čikāgā, Ilinoisas štatā. Vairāk informācijas meklējiet vietnē <https://www.ala.org/yalsa/> vai sekojiet @yalsa vietnē [Twitter](#).

YALSA Bibliotēku darbinieku kompetences pakalpojumu sniegšanā jauniešiem var tikt reproducētas saskaņā ar "godīgas izmantošanas" standartiem. Ievērojot ASV 1976. gada Autortiesību likuma 107. pantu, jāņem vērā šādi faktori:

- izmantošanas mērķis un raksturs, tostarp tas, vai izmantošanai ir komerciāls raksturs vai bezpeļņas izglītības mērķis,
- ar autortiesībām aizsargātā darba raksturs,
- izmantotās daļas apjoms un būtiskums attiecībā pret darbu kopumā, uz kuru attiecas autortiesības.

Šo dokumentu YALSA direktoru padome pieņēma 2017. gada 30. oktobrī.

Pateicības

YALSA par šī dokumenta tapšanu ieguldīto darbu vēlas pateikties šādiem locekļiem:

- Lindai Braunai (*Linda Braun*)
- Sārai Pārkai Dālenai (*Sarah Park Dahlen*)
- Valērijai Deivisai (*Valerie Davis*)
- Morīnai Hartmanai (*Maureen Hartman*)
- Sandrai Hjūsai-Heselai (*Sandra Hughes-Hassell*)
- Vanesai Ērvīnai (*Vanessa Irwin*)
- Kristlai Mārtīnai (*Crystle Martin*)
- Lindai Salemai-Polingai (*Lynda Salem-Poling*)
- Ērinai Vaijatai (*Erin Wyatt*)

I. Ievads

YALSA Kompetences bibliotekāriem, kuri apkalpo jauniešus pirmo reizi tika publicētas 1981. gadā un pēdējo reizi atjauninātas 2010. gadā. Kopš tā laika bibliotēku loma jauniešu dzīvē ir piedzīvojusi paradigmas maiņu un bibliotēku darbinieki ir aicināti uzņemties izglītotāju lomu, veicinot jauniešu praktisku un uz interesēm balstītu mācīšanos. Turklāt pētījumi atklāja, ka lielākajā daļā publisko bibliotēku un arvien vairāk skolu bibliotēku darbam ar jauniešiem nav pilnas slodzes personāla. Reaģējot uz paradigmas maiņu un aktuāliem bibliotēku personāla atlases modeļiem, *YALSA* pēdējo gadu laikā ir publicējusi nozīmīgus dokumentus, lai palīdzētu bibliotēku darbiniekiem pāriet uz jauniem pakalpojumu modeļiem. Tostarp šādi dokumenti:

- [Bibliotēku pakalpojumu jauniešiem nākotne: Aicinājums uz rīcību](#)
- [Valsts pētniecības programma bibliotēku, mācību un jauniešu jomā](#)
- [Pakalpojumu sniedzēju jauniešiem profesijas pamatvērtības](#)
- [Vadlīnijas programmu veidošanai jauniešiem](#)

YALSA Bibliotēku darbinieku kompetences pakalpojumu sniegšanā jauniešiem, kas aizstāj *Kompetences bibliotekāriem, kuri apkalpo jauniešus* ir jaunākais resurss, kas izstrādāts, lai palīdzētu augstskolām, bibliotēku vadītājiem un darbiniekiem garantēt visiem jauniešiem iespējas savās publiskajās un skolu bibliotēkās saņemt kvalitatīvus pakalpojumus neatkarīgi no tā, vai bibliotēka spēj nodrošināt pilnas slodzes darbinieku jauniešu apkalpošanai. Iecerēts likt pamatus visu bibliotēku darbinieku izglītībai un profesionālajai izaugsmei neatkarīgi no amata nosaukuma, kā arī sniegt norādījumus darbinieku prasmju un zināšanu noteikšanai. Paredzēts arī nodrošināt ietvaru, kas ļautu gan nozares pārstāvjiem, gan cilvēkiem ārpus tās izprast bibliotēku darbinieku īpašo lomu palīdzot jauniešiem sagatavoties studijām, karjerai un dzīvei un par to informēt arī citus.

YALSA Bibliotēku darbinieku kompetences pakalpojumu sniegšanā jauniešiem kā rīku var izmantot dažāda mērķauditorija un dažādiem mērķiem. To var izmantot, lai noteiktu bibliotēkas darbinieku lomu bibliotēkā un sabiedrībā, kā arī lai novērtētu un uzlabotu apkalpošanu. Tā var kalpot arī par pamatu bibliotēku un informācijas zinātņu skolu mācību programmu izstrādē, kā ceļvedis amata aprakstu veidošanā un darbā pieņemšanas procesā, kā pamats profesionālajai pilnveidei un pamatprincipu kopums, ko izmantot, runājot par bibliotēku pakalpojumu jauniešiem nozīmi.

Vadlīniju mērķauditorija:

- Publisko un skolu bibliotēku darbinieki
- Skolu un publisko bibliotēku vadītāji
- Valsts bibliotēku darbinieki un nozares eksperti
- Augstskolu mācībspēki
- Studenti
- Bibliotēku mācību koordinatori
- Bibliotēkas personāla nodaļas darbinieki
- Bērnu un jauniešu tiesību aizstāvji un pakalpojumu sniedzēji, kas nestrādā bibliotēkās

Izstrādājot *YALSA Bibliotēku darbinieku kompetences pakalpojumu sniegšanā jauniešiem*, pārskatījām vairākus dokumentus, tostarp 2010. gada *YALSA kompetences bibliotekāriem, kuri apkalpo jauniešus (YALSA Competencies for Librarians Serving Youth)*, Nacionālās pēcskolas asociācijas (*National Afterschool Association, NAA*) publicētās *Pamatzināšanas un kompetences pēcskolas un jaunatnes attīstības profesionāļiem (Core Knowledge and Competencies for the Afterschool and Youth Development Professionals)*. Izskatījām arī citu ALA nodaļu, tostarp Amerikas Skolu bibliotekāru asociācijas (*American Association of School Librarians, AASL*) un Bibliotēku pakalpojumu asociācijas bērniem (*Association of Library Services to Children, ALSC*) kompetenču dokumentus. Pēc to izskatīšanas nolēmām *YALSA* jauno kompetenču dokumentu veidot pēc *NAA* struktūras. Šī struktūra *YALSA* ļāva izveidot dokumentu, kurā jaunieši ir pirmajā vietā un kas informē bibliotēkas darbiniekus par nepieciešamību strādāt ar jauniešiem, viņu ģimenēm un kopienām, lai nodrošinātu kvalitatīvus bibliotēkas pakalpojumus. Ietvars ļauj bibliotēku darbiniekiem virzīties uz jauniešiem paredzēto pakalpojumu nākotni, kas aprakstīta izdevumā *Bibliotēku pakalpojumu nākotne jauniešiem un kopā ar viņiem: Aicinājums uz rīcību (The Future of Library Services for and with Teens: A Call to Action)*, raksturojot zināšanu apjomu, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu kvalitatīvas bibliotēku programmas, pakalpojumus un resursus, ko pelnījuši visi jaunieši. Šāda veida izdevums paplašina bibliotēku jomas zināšanas un prasmes, lai ietvertu jauniešu attīstību, kopienas iesaistīšanos, līdztiesību, rezultātus un novērtēšanu, kā arī nepārtrauktu mācīšanos.

Bibliotēku darbiniekiem ir galvenā loma, lai garantētu, ka jaunieši savā kopienā var piekļūt resursiem un pakalpojumiem, kas viņiem vajadzīgi, lai gūtu panākumus skolā, karjerā un dzīvē. Lai to panāktu, ir nepieciešamas īpašas dispozīcijas, zināšanas un prasmes. *Bibliotēku darbinieku kompetences pakalpojumu sniegšanā jauniešiem* bibliotēkām nodrošina sistēmu, lai to sasniegtu. Visiem skolu un publisko bibliotēku darbiniekiem, vadītājiem, kā arī bibliotēku un informācijas zinātnes augstskolu programmās, ir jāpārskata, jāanalizē un jāintegrē šīs kompetences, lai darbiniekiem nodrošinātu nepieciešamās prasmes, kā ar kvalitatīviem pakalpojumiem jauniešiem veicināt dinamiskas kopienas.

II. Struktūra

Bibliotēku darbinieku kompetences pakalpojumu sniegšanā jauniešiem ietver pasākumu kopumu un desmit pamatzināšanu jomas, kas visiem bibliotēkas darbiniekiem neatkarīgi no amata jāapgūst un jāpielieto, lai nodrošinātu jauniešiem kvalitatīvus bibliotēkas resursus, programmas un pakalpojumus. Kompetences katrā zināšanu jomā ir sagrupētas trīs līmeņos, sākot ar pamatzināšanām, pēc tam praksi un, visbeidzot, pilnveidi. Katrs līmenis ir priekšnoteikums nākamajam, un nepieciešamas viena līmeņa zināšanas un prasmes, lai pārietu pie nākamā.

- Pamatzināšanu līmenis: apraksta minimālās prasmes un zināšanas, kas nepieciešamas bibliotēkas darbiniekiem, kuri sāk mācīties un/vai lietot kompetences darbā ar jauniešiem.
- Prakses līmenis: apraksta pamata izpratni un zināšanas, kas nepieciešamas bibliotēku darbiniekiem, lai kompetences pielietotu vai integrētu savā praksē.
- Pilnveides līmenis: apraksta padziļinātas zināšanas un prasmes, kas nepieciešamas bibliotēkas darbiniekiem, lai niansēti pielietotu kompetences, iesaistītos vērtēšanā un mainītu domāšanu par to, kā pakalpojumi jauniešiem būtu jāievieš bibliotēkā un ārpus tās.

Indivīds katrā kompetences jomā var nebūt vienādā līmenī. Piemēram, iespējams, ka darbinieks kādā jomā ir pamatzināšanu līmenī, bet citā – pilnveides līmenī.

III. Profesionālā rīcība un attieksme

Profesionālā rīcība un attieksme ir aktuālie uzskati, vērtības un saistības, kas ietekmē bibliotēkas darbinieku darbu ar jauniešiem, viņu ģimenēm un sabiedrību un ietekmē viņu pašu profesionālo izaugsmi. Profesionālā rīcība un attieksme aptver visas šī dokumenta galvenās jomas un kompetences.

Darbam ar jauniešiem bibliotēkās piemērots cilvēks:

- Uztur atvērtu un nepārtrauktu zinātkāri par jauniešu attīstības un mācīšanās jomām
- Izrāda siltumu, rūpes un cieņu pret visiem jauniešiem un viņu ģimenēm
- Atzīst un ciena jauniešu un viņu ģimeņu daudzveidību un izprot šīs daudzveidības ietekmi visās prakses jomās
- Atpazīst institūcijās un sabiedrībā pastāvošo sistēmisko nevienlīdzību, cenšas to likvidēt un visiem bērniem nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi
- Strādājot jauniešu un viņu ģimeņu labā un kopā ar viņiem, izmanto uz vērtībām balstītu pieeju
- Mācībās novērtē radošumu un iztēli, kā arī veicina šīs īpašības sevī un jauniešos
- Saskarsmē un darbā ar citiem demonstrē atbildīgus profesionālos un personīgos ieradumus un izrāda pozitīvu attieksmi
- Uz izaicinājumiem un pārmaiņām reaģē elastīgi, apņēmīgi un atbalstoši

- Ar visiem jauniešiem un pieaugušajiem komunicē cieņpilni, skaidri un efektīvi
- Saprot, ka kvalitatīvi bibliotēku pakalpojumi atbalsta jauniešus un viņu ģimenes un aizpilda plaisu starp skolu un mājām
- Novērtē sadarbības nozīmi ar jauniešu attīstībā iesaistītām personām, kopienas locekļiem, organizācijām un vietējo pašvaldību
- Novērtē nepārtrauktu profesionālo izaugsmi un turpina uzlabot savas zināšanas un prasmes, lai atbalstītu jauniešu attīstību un mācīšanos
- Atbalsta ikvienu, tostarp jauniešu, tiesības uz vārda brīvību un brīvu piekļuvi idejām un informācijai

IV. Satura jomas

1. **Jauniešu izaugsme un attīstība:** Zina raksturīgākos izaugsmes un attīstības kritērijus un izmanto šīs zināšanas, lai plānotu, nodrošinātu un novērtētu bibliotēkas resursus, programmas un pakalpojumus, kas atbilst dažādām jauniešu vajadzībām.
2. **Mijiedarbība ar jauniešiem:** Saprot attiecību un komunikācijas nozīmi kvalitatīvu bibliotēkas pakalpojumu jauniešiem izstrādē un ieviešanā, kā arī ievieš metodes un stratēģijas, lai individuāli un grupās atbalstītu jauniešu pašapziņas, identitātes, pielāgošanās mehānismu un pozitīvas saskarsmes ar vienaudžiem un pieaugušajiem veidošanā.
3. **Mācību vide (formālā un informālā):** Izkopj kvalitatīvu, attīstībai atbilstošu, elastīgu mācību vidi, kas atbalsta jauniešus individuāli un grupās, iesaistoties formālās un ikdienas mācīšanās aktivitātēs.
4. **Mācību pieredze (formālā un informālā):** Sadarbojas ar jauniešiem, brīvprātīgajiem, kopienas partneriem un citiem, lai plānotu, īstenotu un novērtētu kvalitatīvus, attīstībai atbilstošas formālās un informālās mācīšanās aktivitātes, kas stiprina jauniešu personīgās un akadēmiskās intereses.
5. **Jauniešu iesaistīšana un līderība:** Ņem vērā visu jauniešu intereses un vajadzības un sadarbojas ar viņiem, lai radītu un īstenotu jauniešu aktivitātes un veicinātu jauniešu līderību.
6. **Kopienas un ģimenes iesaistīšana:** Ar kopienas organizācijām un ģimenēm veido cieņpilnas savstarpējās attiecības, lai jauniešiem veicinātu atbilstošāko attīstību un uzlabotu bibliotēkas pakalpojumu kvalitāti.
7. **Kultūras kompetence un atsaucība:** Aktīvi veicina cieņu pret kultūras daudzveidību un rada iekļaujošu, viesmīlīgu un cieņpilnu bibliotēkas atmosfēru, kurā pieņem daudzveidību.
8. **Piekļuves līdztiesība:** Nodrošina piekļuvi visdažādākajiem bibliotēkas resursiem, pakalpojumiem un aktivitātēm visiem jauniešiem, jo īpaši tiem, kuriem šāda piekļuve ir apgrūtināta.
9. **Rezultāti un novērtējums:** Koncentrējas uz jauniešiem paredzēto bibliotēku programmu ietekmi un, pamatojot ar datiem, informē par pakalpojumu izstrādi, ieviešanu un pastāvīgu uzlabošanu.
10. **Nepārtraukta mācīšanās:** Rīkojas ētiski, turpina mācīties un atbalsta bibliotēku pakalpojumu jauniešiem labāko praksi un politiku.

V. Kompetences

1. joma: Jauniešu izaugsme un attīstība

Zina raksturīgākos izaugsmes un attīstības kritērijus un izmanto šīs zināšanas, lai nodrošinātu bibliotēkas resursus, programmas un pakalpojumus, kas atbilst jauniešu daudzajām vajadzībām.

Bibliotēkas darbinieki izprot jauniešu izaugsmi un attīstību, reaģē uz jauniešu vajadzībām un veido attiecības, programmas un pakalpojumus, kas jauniešiem palīdz veiksmīgi sagatavoties pieaugušo dzīvei. Ņemot vērā kultūras atšķirības un īpašās vajadzības, bibliotēku darbiniekiem ir iespēja radīt pieredzi, kas atspoguļo konkrētās kopienas jauniešu attīstības vajadzības.

Pamatzināšanas

- Saprot jauniešu fiziskās, izziņas, valodas, komunikācijas, sociālās, emocionālās un radošās attīstības pamata kritērijus, kā arī var aprakstīt attīstībai atbilstošus bibliotēkas pakalpojumus un praksi
- Pieņem jauniešu individuālās attīstības atšķirības un novērtē dažādas īpašības, piemēram, personību, temperamentu un kultūras ietekmi
- Pārzina jauniešu aktuālo kultūru, tostarp digitālo rīku, valodas un populāro plašsaziņas līdzekļu izmantošanu
- Ciena visu jauniešu nepieciešamību attīstīt pašizjūtu, tostarp pozitīvu identitāti
- Izprot bibliotēku lomu, visiem jauniešu palīdzot gūt panākumus skolā un sagatavojoties studijām, karjerai un dzīvei

Prakse

- Iesaista jauniešu studiju un karjeras gatavības aktivitātēs, kas balstās uz viņu stiprajām pusēm un atbilst viņu individuālajām vajadzībām, interesēm, mācīšanās stiliem un spējām
- Bibliotēku programmās un pakalpojumos izmanto rīkus un resursus, kas atbilst jauniešu vajadzībām, interesēm, kultūrai, mācīšanās stiliem un spējām
- Saprot un ņem vērā individuālas personības, temperamenta, kultūras, mācīšanās stilu un spēju atšķirības
- Izmanto informāciju par jauniešu izaugsmi un attīstību, kultūru un mācīšanās stiliem visās bibliotēku prakses jomās, tostarp krājuma attīstībā, uzziņu un pakalpojumu sniegšanā, informēšanā un programmu veidošanā
- Izaugsmi un attīstību veicina ar atbilstošām un mērķtiecīgām bibliotēkas aktivitātēm un resursiem, kas sekmē jauniešu individuālu attīstību, tostarp arī pozitīvu sevis pašizjūtu

Pilnveide

- Bibliotēkas krājuma, programmu un pakalpojumu attīstībā izmanto aktuālās teorijas, pētījumus un labāko praksi, kas saistīta ar jauniešu izaugsmi un attīstību
- Veicina jauniešu attīstības vajadzību un izaugsmi atbalstošu bibliotēkas politiku
- Jauniešu izaugsmes un attīstības veicināšanā sadarbojas ar bibliotēku darbiniekiem un kopienas partneriem, lai visi jaunieši būtu sagatavoti studijām, karjerai un dzīvei
- Citiem, tostarp bibliotēku darbiniekiem un brīvprātīgajiem, māca par jauniešu izaugsmi un attīstību, kā arī informē par bibliotēkas izveidotajiem pakalpojumiem jauniešiem

2. joma: Mijiedarbība ar jauniešiem

Saprot attiecību un komunikācijas nozīmi kvalitatīvu bibliotēkas pakalpojumu jauniešiem izstrādē un ieviešanā, kā arī ievieš metodes un stratēģijas, lai individuāli un grupās atbalstītu jauniešus pašapziņas, identitātes, pielāgošanās mehānismu un pozitīvas saskarsmes ar vienaudžiem un pieaugušajiem veidošanā.

Bibliotēkas darbinieki iesaistās visās aktivitātēs, sākot no palīdzības mājasdarbos līdz jauniešu prakses apmācībai un kopienas iesaistīšanai, sniedzot iespējas veidot attiecības ar jauniešiem. Šīm attiecībām uz jauniešiem un kopienām ir spēcīga ietekme. Pateicoties tam, jaunieši apgūst sociālās prasmes un pārlicību, mācās no pieaugušo paraugiem un kļūst patstāvīgāki. Šādas mijiedarbības rezultātā bibliotēku darbinieki veido saikni ar jauniešu kopienu, kā rezultātā vecuma grupai tiek nodrošināti kvalitatīvi, atsaucīgi un elastīgi pakalpojumi.

Pamatzināšanas

- Attīstot bibliotēkas krājumu, programmas un pakalpojumus, uzklausa un ciena visu jauniešu intereses, viedokļus un kultūru
- Uztur tādu bibliotēkas vidi, kurā tiek ievērota jauniešu konfidencialitāte un privātums
- Apraksta un informē par pozitīvas mijiedarbības ar jauniešiem nozīmi kvalitatīvu bibliotēkas krājumu, programmu un pakalpojumu attīstībā
- Izprot efektīvas grupu un individuālās vadības stratēģijas, kas balstītas uz teorijām, pētījumiem un labāko praksi jauniešu attīstībai
- Saprot, ka mijiedarbībai ar jauniešiem jānotiek arī ārpus bibliotēkas telpām un kopienā
- Apzinās kopienas jauniešu demogrāfiju

Prakse

- Veido attiecības ar visiem kopienas jauniešiem un ar dažādu kultūras grupu pārstāvjiem, lai informētu par tādu bibliotēkas pakalpojumu un programmu stratēģisko attīstību, kas saistīti ar kopienas vajadzībām un novērš nepilnības, un veicinātu, ka tos izmanto visi jaunieši, kurus bibliotēka nav vai ir nepietiekami apkalpojusi
- Jauniešiem sniedz individuālus padomus un atbalstu, izmantojot attīstībai atbilstošas un kultūru veicinošas metodes, pakalpojumus un resursus
- Visiem jauniešiem sniedz iespēju paust savas vajadzības un intereses nenosodošā un labvēlīgā vidē
- Demonstrē pozitīvu, kultūru veicinošu, iekļaujošu un attīstībai atbilstošu mijiedarbību ar jauniešiem
- Sadarbojas ar kopienas aģentūrām, grupām un iestādēm, lai izveidotu un veicinātu jēgpilnu mijiedarbību ar jauniešiem, kuri bibliotēkā nav vai ir nepietiekami apkalpoti
- Jauniešu vajadzību noteikšanai no jauniešiem un kopienas locekļiem apkopo datus un informāciju

Pilnveide

- Veicina un izstrādā bibliotēku politiku, kas bibliotēkā sekmē jauniešu pozitīvu mijiedarbību ar visiem jauniešiem un bibliotēkas darbiniekiem
- Aktuālās teorijas, pētījumus un labāko praksi, kas saistīta ar jauniešu veiksmīgu mijiedarbību, izmanto kvalitatīvu bibliotēkas programmu un pakalpojumu jauniešiem izstrādē
- Māca un atbalsta bibliotēkas darbiniekus par kultūru veicinošām, iekļaujošām, attīstībai atbilstošām un pozitīvām mijiedarbības ar jauniešu stratēģijām
- Jauniešiem, kuri nesaņem pakalpojumus vai saņem tos nepietiekamā apjomā, paplašina iespējas veidot jēgpilnu saikni ar bibliotēku, kas viņiem palīdz attīstīt piederības sajūtu
- Analizē jauniešu un kopienas datus un informāciju un izmanto rezultātus, lai uzlabotu un veicinātu bibliotēkas mijiedarbību ar visiem jauniešiem

3. joma: Mācību vide (formālā un informālā)

Izkopj kvalitatīvu, attīstībai atbilstošu, elastīgu mācību vidi, kas atbalsta jauniešus individuāli un grupās, iesaistoties formālās un informālās mācīšanās aktivitātēs.

Bibliotēkas darbinieki aktīvi veido jauniešu vajadzībām labvēlīgu un saistošu mācību vidi. Tieši šādā vidē jaunieši var attīstīt sociālo kompetenci un iegūt piederības sajūtu. Veiksmīga jauniešiem un kopā ar viņiem izstrādāta mācību vide viņiem sniedz iespējas mijiedarboties ar bibliotēkas materiāliem un resursiem, iesaistīties formālās un informālās mācību aktivitātēs un sadarboties ar vienaudžiem, ekspertiem un jauniešu līderiem. Bibliotēkas darbinieki zina, ka veiksmīgas vides radīšanai nepieciešama jauniešu iesaiste, līdztiesīga piekļuve un jauniešu mudināšana izmantot telpu atbilstoši viņu konkrētajām vajadzībām.

Pamatzināšanas

- Izprot, cik svarīgi bibliotēkā uzturēt attīstībai atbilstošu un kultūru veicinošu vidi, kas veicina formālās un informālās mācīšanās aktivitātes
- Izprot nepieciešamību pastāvīgi veikt bibliotēkas mācību vides plānošanu un novērtēšanu
- Identificē attīstībai piemērotas un kulturāli atbilstošas vides un jauniešu izvēli ietverošus aspektus
- Nodrošina resursus un materiālus (fiziskus un digitālus), ko var izmantot dažādos veidos, lai veicinātu iztēli, radošumu un mācību vidi, kurā jaunieši attīsta radošās prasmes un dažādas prasmes
- Saprot ar jauniešu līdztiesību un iekļaušanu saistītās problēmas, kas rodas, izstrādājot un īstenojot vispārēju bibliotēkas programmu

Prakse

- Nodrošina visiem jauniešiem saistošu telpu (fizisku un virtuālu, bibliotēkā un kopienā) un mudina viņus pievienoties individuālām, grupu un saistītām formālās un informālās mācīšanās aktivitātēm
- Veido bibliotēkas vidi, kurā atbalsta un ciena dažādas intereses, vajadzības, kultūras, mācīšanās stilus un spējas
- Likvidē šķēršļus bibliotēkas mācību vides pieejamībai
- Veicina jauniešu komunikācijas un starppersonu prasmes drošā un iekļaujošā vidē
- Veicina līdztiesīgumu un iekļaušanu, veidojot labvēlīgu mācību vidi visiem kopienas jauniešiem un kopā ar viņiem, tostarp jauniešiem, kuri bibliotēkā nav vai ir nepietiekami apkalpoti
- Sadarbojas ar bibliotēkas un kopienas partneriem, lai nodrošinātu, ka visi bibliotēkas darbinieki jauniešu mācību vidē sniedz pozitīvu ieguldījumu

Pilnveide

- Bibliotēka piedāvā nepieciešamos resursus, lai radītu un uzturētu formālās un informālās mācīšanās pieredzei labvēlīgu vidi
- Bibliotēkas darbiniekus un vadību informē par attīstībai piemērotu mācību vidi jauniešiem
- Regulāri izvērtē mācību vides efektivitāti, lai atbalstītu jauniešu vajadzības, intereses, attīstību, kultūru, mācīšanās stilus un spējas, un pēc nepieciešamības veic izmaiņas
- Māca un atbalsta citus par to, kā veicināt un pārvaldīt bibliotēkas mācību vidi, kas atbilst visu jauniešu vajadzībām
- Pielieto aktuālās teorijas, pētījumus, resursus, labāko praksi un politiku, kas saistīta ar jauniešu mācību vides veidošanu
- Iestājas par nozīmīgu resursu nepieciešamību, lai veicinātu iekļaujošu un labvēlīgu vidi visiem jauniešiem
- Citiem bibliotēkas darbiniekiem un brīvprātīgajiem demonstrē atbilstošu jauniešiem mācību vides lietošanu un uzvedību tajā

4. joma: Mācīšanās pieredze (formālā un informālā)

Sadarbojas ar jauniešiem, brīvprātīgajiem, kopienas partneriem un citiem, lai visa gada garumā plānotu, īstenotu un novērtētu kvalitatīvas, attīstībai atbilstošas formālās un informālās mācīšanās aktivitātes, kas atbilst jauniešu personīgajām un mācību vajadzībām.

Bibliotēkas vienmēr ir bijušas saistītas ar mācīšanos. Bibliotēkas darbinieki jauniešiem nodrošina formālās un informālās mācīšanās pieredzi, kā rezultātā jaunieši paši spēj mācīties par sev svarīgām tēmām, pilnveidot sev nepieciešamās prasmes, attīstīt 21. gadsimta prasmes, zināšanas un kompetenci, iesaistīties vienaudžu atbalstītās mācībās un komunicēt ar citiem kopienas cilvēkiem, kas interesējas par tām pašām tēmām.

Pamatzināšanas

- Izprot to, kā jaunieši mācās, pēta karjeras iespējas un ar attiecību, koučinga, mentorēšanas un uz interesēm balstītu aktivitāšu palīdzību attīsta dzīves prasmes
- Izprot saistītās mācīšanās sistēmu un to, ka visi jaunieši mācās un attīstās, aktīvi piedaloties un izdarot izvēles
- Saprot, ka pārmaiņas un stress ietekmē jauniešu sociāli emocionālo attīstību, uzvedību un iesaistīšanos
- Saprot, ka ir svarīgi izstrādāt un ievērot rīcības plānu, lai atvieglotu un īstenotu mācīšanos visa gada garumā visos pakalpojumu aspektos, sākot ar krājumu un programmām un beidzot ar kopienas iesaistīšanos
- Saprot vērtēšanas nozīmi un palīdz novērtēt mācību pieredzes efektivitāti
- Identificē un iegūst nepieciešamos resursus, lai atbalstītu jauniešu mācību pieredzi visa gada garumā

Prakse

- Mudina jauniešus būt zinātkāriem un izmēģināt jaunas aktivitātes un iespējas
- Izmanto plašu efektīvu mācīšanas stratēģiju, rīku un telpu klāstu, lai apmierinātu jauniešu individuālās vajadzības, stiprinātu kultūras nozīmi, risinātu mācīšanās atšķirības un sekmētu mācīšanos
- Visa gada garumā sadarbojas un veido aktivitātes, kas sekmē kritisko domāšanu, problēmu risināšanu, intelektuālo atvērtību un dažādas pratības
- Mudina jauniešus piedalīties formālās un ikdienējās mācīšanās pasākumu izstrādē un īstenošanā visa gada garumā
- Mācību rezultātus izmanto mācību pasākumu izstrādē un īstenošanā

Pilnveide

- Izmanto bibliotēkas un kopienas resursus, kas atbalsta jauniešu mācību pieredzi
- Sadarbojas ar citām organizācijām un iestādēm, lai visa gada garumā nodrošinātu jauniešu mācīšanās iespējas
- Izvērtē mācību pasākumu efektivitāti, lai atbalstītu jauniešu vajadzības, intereses, attīstību, kultūru, mācīšanās stilus un spējas, un veic atbilstošas izmaiņas
- Iesaistās stratēģiskajā plānošanā un mērķu noteikšanā
- Izmanto aktuālās teorijas, pētījumus, resursus, labāko praksi un politiku, kas saistītas ar pieredzes izstrādi un īstenošanu
- Māca un atbalsta citus darbiniekus par jauniešu formālās un informālās mācīšanās iespējām bibliotēkā
- Izmanto un meklē būtiskus resursus, lai sekmētu jauniešu mācīšanos

5. joma: Jauniešu iesaistīšana un līderība

Ņem vērā visu jauniešu intereses un vajadzības un sadarbojas ar viņiem, lai plānotu un īstenotu bibliotēkas aktivitātes un veicinātu jauniešu līderību.

Bibliotēkas darbinieki aktīvi atbalsta šo vecuma grupu personisko interešu attīstīšanā un kultūras, personisko un sociālo attiecību veidošanā. Būtiski, lai, kopīgi mācoties un izstrādājot kopīgus bibliotēkas un kopienas projektus, tiktu uzklauts jauniešu viedoklis. Šīs aktivitātes jauniešiem sniedz iespēju attīstīt savas līderības prasmes un savā dzīvē un apkārtējā pasaulē radīt pārmaiņas.

Pamatzināšanas

- Atbalsta visu jauniešu aktīvu iesaistīšanos bibliotēkas krājuma, programmu un pakalpojumu izstrādē
- Dala līdera lomā ar jauniešiem un rada viņiem iespējas ar savām zināšanām un prasmēm piedalīties jauniešu krājuma, pakalpojumu, aktivitāšu un programmu attīstībā
- Jauniešiem veicina kritisko domāšanu, mērķu izvirzīšanu, problēmu risināšanu, konfliktu vadību, lēmumu pieņemšanu un citas svarīgas dzīves prasmes
- Ņem vērā jauniešu viedokli bibliotēku krājuma attīstībā, plānošanā, programmās un aktivitātēs

Prakse

- Iesaista jauniešus līderības aktivitātēs viņiem nozīmīgos veidos, kas attīsta dažādas starppersonu un darbam nepieciešamās prasmes
- Visu gadu sekmē jauniešu ierosinātu un vadītu bibliotēkas krājuma, programmu un pakalpojumu attīstību
- Izstrādā aktivitātes, kas sekmē jauniešu pašapziņas stiprināšanu, kā arī līderības un komandas darba prasmes
- Attīsta jauniešu pašrefleksijas, komunikācijas, empātijas spējas un cieņu pret dažādiem viedokļiem un kultūrām

- Mudina jauniešus izmantot iespējas iekļauties kopienā, iesaistoties un mācoties brīvprātīgajā darbā un pilsoniskās līdzdalības projektos

Pilnveide

- Sadarbojas ar citiem, lai jauniešu viedoklim būtu lielāka ietekme bibliotēku un kopienas plānošanā un aktivitātēs
- Veicina un izstrādā politiku, kas atzīst un atbalsta jauniešu iesaistīšanos un līderību
- Izmanto aktuālās teorijas, pētījumus un labāko praksi, kas saistīta ar jauniešu līderību un iesaistīšanos
- Novērtē aktivitātes un programmas, lai veicinātu jauniešu līderības attīstību
- Bibliotēkā un kopienā aizstāv plašākas jauniešiem iespējas tikt uzklautiem un uzņemties līderību, jo īpaši tiem, kas nāk no tradicionāli marginalizētām kopienām

6. joma Kopienas un ģimenes iesaistīšana

Veido cieņpilnas savstarpējās attiecības ar kopienas organizācijām un ģimenēm, lai veicinātu optimālu jauniešu attīstību un uzlabotu bibliotēkas pakalpojumu kvalitāti.

Jaunieši uzturas dažādās vidēs, tostarp parkos, ārpusškolas nodarbībās, skolās, publiskajās bibliotēkās, reliģiskajās kopienās, darbavietās un mājās. Bibliotēkas darbinieki sadarbojas ar kopienas organizācijām, skolām un ģimenēm, lai ar formālo un informālo mācīšanos radītu saskaņotas iespējas iegūt sociālās un dzīves prasmes. Tādēļ darbinieki īsteno kultūrizglītības aktivitātes, lai jauniešiem un viņu ģimenēm nodrošinātu nepieciešamo informāciju un resursus.

Pamatzināšanas

- Uztur atvērtas, draudzīgas, uz sadarbību vērstas un cieņpilnas attiecības ar ģimenēm, kopienas partneriem un citiem bibliotēkas darbiniekiem un vadītājiem
- Par bibliotēkas krājumu, pakalpojumiem un resursiem regulāri sazinās ar citiem bibliotēkas darbiniekiem, ģimenes un kopienas locekļiem
- Identificē un izmanto kopienas resursus, lai atbalstītu un palīdzētu jauniešiem un viņu ģimenēm un uzlabotu bibliotēkas krājumu, programmas un pakalpojumus jauniešiem
- Efektīvi sadarbojas ar ģimenēm no dažādām kultūras, valodas, etniskajām vai sociāli ekonomiskajām vidēm
- Veicina uz vērtībām balstītu pieeju, lai izprastu plašāku kontekstu kopienai, kurā jaunieši un viņu ģimenes dzīvo, un identificētu potenciālos kopienas partnerus
- Saprot saistību starp pakalpojumiem jauniešiem un bibliotēkas misiju un mērķiem
- Saprot, cik svarīgi veikt kopienas vajadzību novērtējumu, lai informētu par pakalpojumu jauniešiem prioritāšu attīstību

- Saprot kopienas normu ietekmi uz attiecībām, vidi un mācīšanos, un to saistību ar bibliotēkas pakalpojumiem

Prakse

- Veido un demonstrē savstarpējas un uz sadarbību vērstas attiecības ar citiem bibliotēkas darbiniekiem un vadītājiem, ģimenēm un kopienas partneriem, lai apmierinātu visu jauniešu vajadzības, tostarp tādu, kuri nav vai ir nepietiekami apkalpoti
- Iesaista bibliotēkas darbiniekus, ģimenes un kopienas partnerus regulārās diskusijās un aktivitātēs, lai uzlabotu bibliotēkas krājumu un pakalpojumus, kā arī veicinātu iesaistīšanos bibliotēkas pakalpojumu jauniešiem atbalstīšanā
- Pielieto dažādas metodes, lai popularizētu kvalitatīvus bibliotēkas pakalpojumus jauniešiem kā daļu no bibliotēkas vispārējās misijas un mērķiem, izmantojot bibliotēkas stratēģisko plānošanu un pārvaldību, kā arī politisko procesu
- Īsteno un atbalsta tādas labākās un daudzsološas brīvprātīgo programmu prakses, kas veicina pakalpojumus jauniešiem

Pilnveide

- Sadarbojas ar citiem, lai novērtētu jauniešu un pārējās kopienas vajadzības
- Paplašina attiecības ar bibliotēku un kopienas partneriem, lai visiem jauniešiem visā kopienā nodrošinātu līdztiesīgus un iekļaujošus pakalpojumus
- Pārstāv jauniešu kopīgos kopienas centienos atbalstīt mācīšanos, attīstību un labklājību
- Māca un mentorē citus, kā vislabāk veicināt un īstenot kopienas un ģimenes iesaistīšanos
- Veicina un izstrādā bibliotēkas politiku, kas sekmē jauniešu, ģimenes un kopienas iesaistīšanos
- Izmanto aktuālās teorijas, pētījumus un labāko praksi, jo tās attiecas uz kopienas un ģimeņu iesaisti
- Izmanto kopienas vajadzību novērtējumus, lai attīstītu krājumu, pakalpojumus un programmas jauniešiem

7. joma: Kultūras kompetence un atsaucība

Aktīvi veicina cieņu pret kultūras daudzveidību un rada iekļaujošu, labvēlīgu un cienpilnu bibliotēkas atmosfēru, kurā tiek pieņemta daudzveidība.

Bibliotēkas darbinieki aktīvi veicina cieņu pret kultūras daudzveidību un tiecas uz tās izpratni. Viņi iepazīst un novērtē dažādu kultūru izcelsmi un īpašības, mijiedarbojoties ar indivīdiem no dažādām lingvistiskajām, kultūras, sociālekonomiskajām un citām grupām, un pilnībā integrē dažādu grupu kultūru tādu programmu, pakalpojumu un darba vietu plānošanā, īstenošanā un novērtēšanā, kuri ir kultūru veicinoši un bez aizspriedumiem. Sarežģītu, savstarpēji saistītu un mainīgu kultūras kompetenču attīstībai gan personīgā, gan organizatoriskā līmenī ir nepieciešama apņēmība un kopīgs un pastāvīgs darbs.

Pamatzināšanas

- Apzinās savus kultūras uzskatus un praksi
- Saprot un ciena jauniešu, ģimeņu un kopienu kultūras atšķirības, tostarp to, kā kultūras atšķirības ietekmē mijiedarbību ar vienaudžiem, pieaugušajiem un iestādēm, piemēram, bibliotēku
- Informē par līdztiesības un iekļaušanas nozīmi bibliotēku pakalpojumos jauniešiem
- Saprot un atbalsta individuālo izpausmi, cienot kultūras ietekmi
- Kopienā un tās iestādēs, tostarp arī bibliotēkā, atpazīst un novērš tādus šķēršļus kā diskriminācija un atstumšana rases, etniskās piederības, šķiras, seksuālās orientācijas, dzimuma, veselības stāvokļa un citu pazīmju dēļ un novērš tos, sniedzot kulturāli kompetentus pakalpojumus

Prakse

- Raksturo savu izpratni par dažādām kultūras grupām, tostarp savu kultūras identitāti, uzskatiem, praksi un aizspriedumiem
- Raksturo kultūras un vides ietekmi uz mācīšanos, uzvedību un attīstību, kā arī uz bibliotēkas krājumu, programmām un pakalpojumiem
- Visiem jauniešiem, viņu ģimenēm un kopā ar viņiem izveido iekļaujošas, labvēlīgas un cieņpilnas bibliotēkas telpas, krājumu un pakalpojumus
- Lai uzlabotu un paplašinātu bibliotēku pakalpojumus, sadarbojas ar kultūras ziņā specifiskām organizācijām un citiem nozīmīgiem kopienu partneriem

Pilnveide

- Krājumā, pakalpojumos un programmās demonstrē kultūras ziņā daudzveidīgu materiālu un resursu izmantošanu, lai atbalstītu visu jauniešu un ģimeņu kultūras identitāti, uzskatus un praksi
- Bibliotēkas pakalpojumos, tostarp krājuma attīstībā, uzziņu un lietotāju pakalpojumos, informēšanā un programmu izveidē, iekļauj kopienas pieredzi un kultūras
- Izstrādā un aizstāv bibliotēku politiku, kas veicina vienlīdzīgus un iekļaujošus pakalpojumus jauniešiem
- Paplašina attiecības ar kopienu partneriem, lai izstrādātu un īstenotu projektus, kas atbalsta kultūras pieredzi un atbilst kopienu vajadzībām
- Iestājas par kultūras ziņā dažādu bibliotēkas darbinieku pieņemšanu darbā un brīvprātīgo iesaistīšanu

8. joma: Piekļuves līdztiesība

Nodrošina piekļuvi dažādiem bibliotēkas resursiem, pakalpojumiem un aktivitātēm visiem jauniešiem, jo īpaši tiem, kuriem ir grūtības piekļūt.

Bibliotēkas darbinieki aktīvi nojauc piekļuves barjeras (intelektuālās, digitālās un fiziskās) un nodrošina, ka visiem jauniešiem ir līdztiesīga piekļuve resursiem, pakalpojumiem un programmām. Viņi modelē pārmaiņas, ko sabiedrība vēlas redzēt attiecībā uz cīņu pret dažādām apspiešanas formām (rase, šķira, dzimums, seksuālā orientācija utt.), kas var parādīties bibliotēkas politikā, praksē un darbinieku rīcībā.

Pamatzināšanas

- Atzīst ierobežotas piekļuves pakalpojumiem un resursiem ietekmi uz daudzu jauniešu ikdienas pieredzi un nākotnes iespējām, jo īpaši tiem, kuriem tā visvairāk nepieciešama
- Skaidro intelektuālās brīvības, līdztiesības un iekļaujošas piekļuves bibliotēkas resursiem un pakalpojumiem jauniešiem un viņu ģimenēm nozīmi
- Saprot visas bibliotēkas un kopienas lomu līdztiesīgas un iekļaujošas piekļuves resursiem un pakalpojumiem jauniešiem veicināšanā
- Veicina attiecības ar kopienas locekļiem un ģimenēm, lai attīstītu līdztiesīgus un iekļaujošus pakalpojumus jauniešiem un palīdzētu viņiem attīstīt digitālās pilsoniskās prasmes
- Nodrošina neierobežotu piekļuvi informācijai, tostarp informācijai, kas īpaši svarīga kādas konkrētas kultūras grupai kopienā
- Bibliotēkā un kopienā atpazīst iespējas palielināt līdztiesīgu un iekļaujošu piekļuvi resursiem un pakalpojumiem

Prakse

- Izstrādā un ievieš bibliotēkas pakalpojumus, kas jauniešiem no dažādām kultūrām un ar dažādām iespējām paplašina piekļuvi, tostarp tiem, kuri nav vai ir nepietiekami apkalpoti
- Sadarbojas ar citiem kopienas locekļiem un aģentūrām, lai jauniešiem nodrošinātu pēc iespējas plašāku piekļuvi bibliotēku krājumam, resursiem un pakalpojumiem
- Sadarbojas ar visu sabiedrību un ģimenēm, lai visiem jauniešiem nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi krājumam, resursiem un pakalpojumiem
- Lai nodrošinātu līdztiesīgu piekļuvi visiem jauniešiem, tādus bibliotēkas pakalpojumus un programmas, kas veicina digitālā pilsoniskuma prasmju attīstību, sniedz bibliotēkā un ārpus tās
- Jauniešiem rada iespējas aktīvi iestāties par nepieciešamību pēc vienlīdzīgas un iekļaujošas piekļuves bibliotēkas pakalpojumiem
- Mudina izveidot un izplatīt informācijas resursus, kas atbilst jauniešu un kopienas interesēm un vajadzībām

Pilnveide

- Mentorē un māca citus par intelektuālās brīvības principiem un to, kā veicināt un īstenot līdztiesīgu piekļuvi bibliotēkas pakalpojumiem jauniešiem
- Analizē un piemēro aktuālās teorijas, pētījumus un labākās prakses, kas saistītas ar līdztiesīgu piekļuvi jauniešiem
- Iestājas par intelektuālās brīvības principiem un vienlīdzīgu un iekļaujošu piekļuvi visiem jauniešiem
- Paplašina piekļuvi informācijai un resursiem, kas atbalsta jauniešu vajadzības un intereses un veicina digitālā pilsoniskuma prasmes

9. joma: Rezultāti un novērtējums

Koncentrējas uz bibliotēkas programmu ietekmi uz jauniešiem un izmanto datus, lai informētu par pakalpojumu izstrādi un īstenošanu.

Koncentrējoties uz pakalpojumu ietekmi uz jauniešu dzīvi, bibliotēku darbinieki izstrādā jauniešu dzīvei un viņu nākotnei svarīgus pakalpojumus. Skaidrs uz rezultātiem balstīts bibliotēkas pasākumu jauniešiem novērtējuma plāns garantē, ka bibliotēkas darbinieki var novērtēt praksi un veikt izmaiņas, lai labāk atbalstītu visus jauniešus. Ar skaidru novērtējumu bibliotēku darbinieki kolēģiem, vadītājiem, ģimenēm, kopienas partneriem, lēmumu pieņēmējiem un vēlētiem amatpersonām izskaidro un pamato sava darba ar jauniešiem nozīmīgumu.

Pamatzināšanas

- Ievēro bibliotēkas stratēģisko plānu un cenšas izprast tā lomu novērtēšanā
- Apzinās bibliotēkas programmu novērtēšanas nozīmi un zina, ka tas ir nepārtraukts process
- Skaidro un interpretē bibliotēkas novērtēšanas metodes
- Veicina informācijas un datu vākšanu, lai noteiktu bibliotēkas programmas efektivitāti
- Saglabā konfidencialitāti attiecībā uz novērtējuma informāciju un rezultātiem
- Izprot programmas plānošanu un novērtēšanu
- Novērtēšanas rezultātus piemēro bibliotēkas programmu izstrādē un īstenošanā

Prakse

- Izstrādā pakalpojumu jauniešiem stratēģisko plānu, kas atbilst bibliotēkas misijai un kopienas vajadzībām, un izmanto to kā daļu no novērtēšanas procesa
- Iesaistās jauniešu pakalpojumu pastāvīgā novērtēšanā, izmantojot atbilstošas metodes un resursus, tostarp attiecībā uz līdztiesību un iekļaušanu
- Vāc un organizē informāciju, lai novērtētu jauniešu rezultātus, vienlaikus ievērojot attiecīgās novērošanas un novērtēšanas procedūras
- Atlasa un izmanto vērtējumu rezultātus mācību aktivitāšu plānošanā un īstenošanā un to dara, saglabājot apmeklētāju konfidencialitāti

- Īsteno formālu un neformālu individuālās un grupu mācīšanās novērtējumu
- Jauniešu rezultātu mērīšanai izvēlas atbilstošas novērtēšanas metodes un rīkus, tostarp garengriezuma datus, lai novērtētu īstermiņa un ilgtermiņa ietekmi un progresu
- Izmanto uz datiem balstītu praksi, lai pieņemtu lēmumus par līdztiesīgiem un iekļaujošiem bibliotēkas pakalpojumiem jauniešiem

Pilnveide

- Novērtē progresu stratēģiskā plāna mērķu sasniegšanā un nepieciešamības gadījumā veic izmaiņas
- Iestājas par pakalpojumu jauniešiem neformālu un formālu novērtējumu
- Analizē un izvērtē novērošanas un novērtēšanas datus, kā arī izmanto gūtās atziņas praksē un lēmumu pieņemšanā
- Interpretē novērtējuma rezultātus un par tiem paziņo saprotamā un atbalstošā veidā
- Izmanto rezultātiem un novērtējumam nozīmīgu aktuālo teoriju, pētījumus, labās prakses piemērus un politiku
- Sadarbojas ar kopienu, lai novērtēšanu veiktu ar iekšējiem un ārējiem vērtētājiem un pētniekiem

10. joma: Nepārtraukta mācīšanās

Rīkojas ētiski, ir apņēmies nepārtraukti mācīties un iestājas par bibliotēku labāko praksi un politiku pakalpojumiem jauniešiem.

Bibliotēkas darbinieki proaktīvi iesaistās nepārtrauktā profesionālā pilnveidē, lai gūtu jauniešu attīstības veicināšanai nepieciešamo pieredzi un vidi. Nepārtraukta mācīšanās prasa regulāri izvērtēt savas pašreizējās zināšanas un pieredzi saistībā ar kopienu un jauniešiem, kā arī meklēt iespējas papildināt zināšanas un uzlabot izpratni. Tie, kas pastāvīgi mācās, aktīvi meklē citus (gan bibliotēku jomā, gan kopienā), no kuriem un ar kuriem mācīties.

Pamatzināšanas

- Meklē informāciju par aktuālajām tendencēm, jaunajām tehnoloģijām, problēmām, pētniecību un labāko praksi bibliotēku un informācijas zinātnē, jauniešu attīstībā, izglītībā un ar tām saistītajās jomās
- Meklē informāciju par nevienlīdzības ietekmi uz jauniešiem, viņu ģimenēm un kopienām un nepieciešamību radīt līdztiesīgus un iekļaujošus bibliotēkas pakalpojumus jauniešiem
- Meklē jaunu informāciju par kultūras vērtībām, uzskatiem un praksi
- Identificē nozares profesionālās pilnveides prasības un demonstrē izpratni par profesionālajiem standartiem
- Ievēro profesionālās pilnveides plānu
- Identificē līderības un ētiskas uzvedības īpašības
- Pārzina attiecīgos profesionālos standartus, piemēram, YALSA profesionālās pamatvērtības

- Pieņem jauniešu līdzizglītojamā lomu
- Ievēro visaugstākos profesijas standartus, tostarp tos, kurus izstrādā *ALA* un *YALSA*

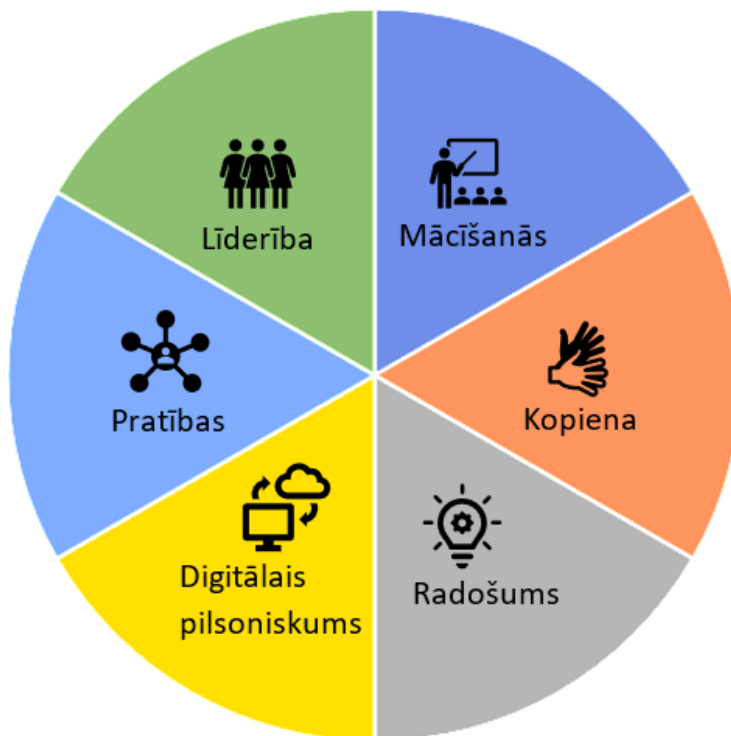
Prakse

- Veido personīgo un profesionālo kompetenci, izmantojot autoritatīvus un atbilstošus pakalpojumus un resursus
- Piedalās aktivitātēs, projektos un pasākumos bibliotēkā un ar to saistītajās jomās
- Izstrādā un īsteno personīgo profesionālās pilnveides plānu
- Parāda līdera prasmes un uzvedas ētiski
- Ikdienas darbā piemēro *YALSA* profesionālās pamatvērtības
- Bibliotēkas aktivitātēs un programmās iesaistās kā līdzizglītojamais
- Praktizē pastāvīgas pašrefleksijas, pašnovērtēšanas un problēmu risināšanas stratēģijas, lai veicinātu profesionālo izaugsmi
- Iesaistās nepārtrauktā kopīgā profesionālā pilnveidē
- Rada profesionālās attīstības, līderības un aizstāvības iespējas citiem
- Aktīvi uzņemas līdera lomu bibliotēkā un profesionālajās organizācijās

Pilnveide

- Novērtē un atlasa resursus savai un citu pastāvīgai profesionālajai pilnveidei
- Atbalsta studentus, brīvprātīgos un bibliotēkas darbiniekus, tostarp jaunos bibliotekārus un bibliotēku darbiniekus
- Palielina citu izpratni par profesionālajiem standartiem, piemēram, *ALA* un *YALSA*
- Bibliotēkas darbiniekiem un brīvprātīgajiem demonstrē, kā būt līdzizglītojamam ar kopienas locekļiem

PĀRDOMĀTI BIBLIOTĒKAS PAKALPOJUMI JAUNIEŠIEM



<p>Līderība: proaktīva, jauniešu rosināta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pastiprina visu jauniešu viedokļus, tostarp jau vēsturiski atstumtos jauniešus • Demonstrē pārdomāta riska uzņemšanos un nepārtrauktu mācīšanos • Pozicionē jauniešus kā ekspertus, pie kuriem vēršas citi jaunieši un pieaugušie 	<p>Mācīšanās: Saistītā, sociāla, autentiska</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pievērš uzmanību mācībām visa gada garumā • Veicina sociāli emocionālo mācīšanos • Identificē un sekmē jauniešu intereses • Jauniešiem nodrošina iespējas iegūt darba prasmes un izpētīt karjeras iespējas
<p>Pratības: kristiskas, jauktas, aktīvas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmanto bibliotēkas resursus, lai izceltu dažādas pratības • Veicina kritisku domāšanu • Pieņem dažādas zināšanu formas • Popularizē literatūru, kas atspoguļo un godina visu jauniešu dzīvi • Veicina Jauniešu līdzdalības izpēti 	<p>Kopiena: daudzveidīga, atbalstoša, iekļaujoša</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veido spēcīgas kolektīvi nozīmīgas sadarbības • Izmanto bibliotēkas lietotāju daudzveidību, lai radītu iespējas starpkultūru un paaudžu mijiedarbībai • Saved kopā jauniešus ar mentoriem • Iesaistās kopienā, lai palīdzētu jauniešiem tur, kur viņi atrodas
<p>Digitālais pilsoniskums: līdztiesīgs, ētisks, globāls</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nodrošina līdztiesīgu piekļuvi, lai palīdzētu mazināt atšķirīgas iespējas • Izmanto tehnoloģiju rīkus, ko izmanto jaunieši • Jauniešiem nodrošina iespējas apgūt un izmantot digitālās pilsoniskās prasmes 	<p>Radošums: inovatīvs, uz risinājumu vērsts</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sniedz jauniešiem iespēju izveidot un kopīgot autentisku, jēgpilnu saturu • Veicina pašizpaušmi dažādās formās • Atbalsta inovatīvu, uz sadarbību vērstu problēmu risināšanu

Vai meklējat vairāk resursu par pakalpojumiem jauniešiem?

Iepazīstieties ar YALSA vadlīnijām un dokumentiem vietnē www.ala.org/yalsa/guidelines un profesionālo rīku sarakstu vietnē www.ala.org/yalsa/professionaltools



YALSA|50 E. Huron St., Čikāga, IL 60611
800-545-2433 x 4390| yalsa@ala.org | www.ala.org/yalsa

Tulkojums no angļu valodas: Agnese Šteinberga

Izdevuma darba grupa: Madara Freivalde, Evija Vjaterē, Inese Kazāka, Anna Iltnerē

Par izdevumu atbild: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs

Izdevuma oriģinālu angļu valodā un plašāku informāciju par to sk. vietnē <https://www.ala.org/yalsa/>

ISBN 978-9934-610-43-1

2023

